

Nevtepeno
Poprijeta Devica Marija

1908. Julius

IV letni ticsaj, 7 st

Zmozsna
Gospa Vogrszka

POBOZSEN MESZECSEN LISZT.

Reditel:

Bassa Ivan plebanos vu Bogojini.

Vszebina.

Klekl Jozsef: Salve Regina	193
Szresen: Jezus nasz zove	196
Szlepecz János: † Szápáry grofojca	197
Szlepecz Ivan: Daritev szv. mese	201
Lemarsich Mirkó: Szvéti skapuler	206
szj.: Szkvarjena krv	211
sj.: Szlatko ime Marije	215
Klekl Jozsef: Szvéti Jozsef, hranitel Jezusov	218
Drobis. — Posta.	

**Ki ne dobro, ki je vees, ali menje dobo
sznopiesov, naj mi naznani! Vsza pizma k
meni, vu stamparijo nikaj!**

**Ki sesé liszt dáblati, naj za njega dve
koroni posle na ime: Bassa Ivan plebanos
vu Bogojini (Bagonya, Zalamegye) ali naj
onomi dá, od koga liszt prekvzeme vszaki
meszec.**

**Sziromáki, ki nemorejo zdaj vesaszi
pláعاتi, kak vszako leto, tak i letosz lehko
po vecskrátnih sumah, ali pa, kda bodo
meli, naednok pláعاتajo!**

Csiszti dohodki liszta sze obrnejo na zidanje ednoga
szamosztana (klostra) v krajini Szlovenszkoj na Vogrszkom.
Preminocse leto je osztalo nanjega 300 koron. Zdaj
zse mámo 1100 koron i interes.

NEVTEPENO POPRIJETA DEVICA MARIJA
 ZMOZNA GOSZPÁ VOGRSZKA. — POBOZSEN MESZÉCSÉN LISZT

REDITEL:
BASSA IVAN
 PLEBÁNOS

Vu Bogojini (Bagonya, Zalam.)

Prihaja vszaki meszec 8-ga. Cena 2 koroni, v Ameriko tri.

Salve regina.

„In pokazsi nam po tom zsvljenji Jezusa, blagoszlovljeni szad tela tvojega.“

Te recsi nase misljenje na nebeszke, viszine neszejo. Ta scsemo priti i blazseni scsemo priti i blazseni scsemo biti. Ali da blazsensztva ne brezi Jezusa, zato proszimo

Marijo, naj nam szad njenoga tela, ljübljenoga tela, ljübljenoga Jezusa da po tom zsvljeni gledati.

Dozdaj szmo za celi tecej nasega zsvljenja Marijo proszili, naj nam bo v vszeh tezsavah na pomocs, zdaj sze pa zse grobi blizi csütimo, zato jo za szrecsno vekivecsno zsvljenje proszimo. I da vekivecsnoga zsvljenja ne brez blazsene szmrtili, zato Marijo z imenüvanimi recsmi za blazseno zadnjo vüro tüdi proszimo.

Szrecsni szo bili paszterje, modri od szuncsenoga izhoda, kem je Marija Jezusa pokazala, szrecsen Simeon, ko mi ga je v roke dala. Szrecsni szo bli szvetci, ki szo ga zse v tom zsvljenji vidili, ali najszrecsnesi in jedino szrecsni szo li szamo oni, ki ga po tom zsvljenji gledajo. Da toga zsitka blazseusztvo je csaszno in minljivo, zato prihodnje meszto iscemo, kak apostol veli.

Da neimamo to obezsano, ka bi Jezusa v tom zsvljenji gledali, zato ga to nemremo prosziti, zato to zseleti neszmemo. Ka sze je nikim ta velika szreca ponüdila, je velika szmilenoszt bozsja in ne zaszlüzsenje. Zadoszta je nam to in vecs je nam to, ka Jezusa v oltárszkom Szvesztvi mamó, kak pa, naj ga tü na zemlji gledamo. Zato proszimo Marijo, naj nam ga po tom zsvljenji da gledati in ne v tom zsvljenji.

Po tom zsvljenji naj nam ga dá, to proszimo mi v tom deli Salve Regine. Oteh recsüh szü zdaj z njeno pomocsjo premiszlavajmo.

Marija nam szpravi szrecsno szmrtno vüro, oua nasz na njej pomaga i tolazsi, ona nasz podpira, naj v hüdoga oblaszt ne pridemo. Sztrasno je mirati, ali nezkoncsno sztrasnese je brez Marijine pomocsi mirati.

Telo nezgovorne moke trpi, kda sze düsa od njega locsi. Poszvedocsiti nam to niti ne trbe, ár sze vszaki den pred nasimi ocsmi godi, kak sze telo trga, poti na szlednji hip escse pri neduzsznom deteli. Düso pa bojazen in grozni sztrah obide zavolj vcsinjenih grehov in szodbe prihodnje.

V tom sztrasnom vojüvanji nam je na pomocs Marija. Szv. ocshki nasz na to vcsijo in szveta maticerkev to njihovo vcsenje potrdi, kda nam moliti da „Moli za nasz gresznike zdaj i vu vüri szmrtili nase.

Szv. Alphonz ligourianszki pise „od onoga dne, kda

je Marija delnica posztala one szrecse in zsaloszti — ka je nazocsi bila pri szmrli szvojega szvetoga szina, ki je szpravitelj na blazsensztvo odebranih, od Boga je miloseso dobila, ka bode mogocsa pri vszakoga na zsitek vekivecsni pozvanoga csloveka szmrli nazocsi biti.“

Marija v celom szvojem zsvljenji szamo zato zsvela naj nam Jezusa, zvelicsitelja za odküpljenje nasih dūs dá, naj našim dūsam po njegovej szmrli miloseso szprávi, ka njegove bodejo — mogocse szí je miszliti, ka na szlednjój vüri bi nasz odsztavila, od stere jedino viszi, jeli homo Jezusovi, ali ne? Nemogocse szí je to miszliti, naszprotno duzsni szmo sze vüpati, ka nam je na pomocs pri szlednjem vojüvanji.

V celom zsvljenji nasz pomaga, naj sze ne pogü-bimo, na zadnjo vuro nasz tüdi gotovo bo, od stere je odviszno nase zvelicsanje, ali pogubljenje.

V celom zsvljenji nasz hrani telo in krv njenoga Szina na vekivecsno zsvljenje, na szmrtnoj vüri, od ktere viszi to vecsno zsvljenje, bi mogocsa bila ona szvojemi Szini ne pomagati?

Kak najbolsa mati povolji ide szvojemi bozsanszkomi Szini, in pomaga iz cele szvoje moesi dusam na szkrádnjoj vüri, naj njegove bodejo, naj sze zvelicsajo. Za zvelicsanje dūs je Jezus szivo: vmro, za zvelicsanje nasih dūs, nam je Marijo za Mater dao, nemore sze zato nacsí zgoditi, Marija nasz po Jezusovej volji mora pomagati in pomaga nasz tüdi, kda sze iz toga szveta locsimo.

Pitanje je, kak nasz pomagá?

(Dale.)

Klekl Jozsef.

Jezus nas zove.

Hodite dšice,
Hod'te na Szrce mi,
Szrceno vasz csakam vsze
Z gorkimi zseljami :
Rad bi bogato vasz
Z dragimi milosztmi . . .
Rad bi sze veszelio
Vasem' poboljsanji . . .
Rad bi po szmrti vasz
Vraj moj pripeljao vsze
Zato le goszlokrát
Hod'te preciszlit sze !

Szrcsen.

† Szápáry grofojea
1840—1908.

† Szápáry grofojca
1840 - 1908.

Vu szobocskom - sztarovitnom Szápáryovom grádi je májusa 27. csarna zasztava lüdém na znánje dála, ka sze je dūsa nase milosztivne grofojce vu vekivecsnoszt odszelila i mi, ki szmo njuvo darovitoszt tak vnogokrát vsivali, szmo pri njuvih razhlajenih osztankah razsáljeni molili; mir vekivecsni daj preminocsoj dūsi Goszpodne!

Poznáno je bilo njuvo dobro szrce ne szamo eti vu nasoj krajini, nego po celom országi. Vu velko esészt i vu velko imánje szo bili oni od Bogá posztávleni, ali z szziromákov szo sze nigdár ne szpozábili. Gde je njuva grofoszka esészt zselela, tan szo sze szvetlo z drágotov okinesani szkázali, ali náj ráj szo dönok vu proszti csaren gvant oblecseni szziromáke pohájali i vu cérkvi Bogi szlűzsili. Darovitni szo bili na telko, ka gda szo ne meli pri szebi penez i kaksi vreden kodis je klonckao pri njuvih dverah, od szvoje drzsine szo na poszodo vzéli, naj szamo nebi kodisa z práznimi rokámi odpűsztili. Pomlim ednok szan proszo od njih za ednoga szziromáka álmostvo i do szlednjega krajcara szo mi prekdáli, kelko penez szo pri rokáh meli i moesno szo mi na szrce zvezali, naj bi na drűgi dén, gda szo sze trostali po postli peneze dobiti, nazájpriseo. Rezi dára je niscse ne odsztavo njuv grád i oui szo nigdár ne mrzili na kodise, z njimi szo szzi od njuvoga betegá, od nevol pogucsáváli, njé trostali. Poznali szo njuvo dobrotó ne szamo szobocska okroglina, nego szziromácke vu Budapesti vu Fiumi, gde szo tűdi edno szzirotínszko hizso nasztavili, gde sze vnoga deca po vodenji szmilenih szesztrah proszto i pobožno goriliránijo. Szvojo darovitoszt szo zvršáváli ne z velkin glászon, vu novinah, nego szkrivomá, naj leva roka nebi znála, ka deszna csini.

Darovitoszt i milosztivnoszt proti szíromákóm je bila njuva poszebna krscsánszka jákoszt, stero szo sze oni od nájmilosztivnesega Jezusa vu Oltárszkom Szveszti návesili, koga — gda szo escse zdravi bili — szo vu szvojoj domácoj grádskej kapelici vu dnévi vecskrát pohájali molili, z koga preszvétim telon szo vu tjédni szvojo dühovna zséjajocso düso vecskrát okrepili. Mariino preszladko imé szo pa zse od detinsztva mao poszebno csasztili, kakti, stera njim je zsé vu szv. krszti za patrono bila dána.

Doszta bi vam lehko pizao escse, kak szo oni vszígár i vszepovszédi vu szvojoj familii pri drzsini pobožnoszt razsérjávali ali od vszeh recsih lepse gucsijo one recsi, stere je jocsécs pravo meni eden szlúzsbenik : „Plévános moj drági! mater szmo zgúbili, pokojna szo poznali nase nevole!“

* * *

Szápáry grofojca szo sze 1840 leta okt. 7. vu Nagy Perkáti z imenitnoga grofoszkoga Győryovoga pokolenja narodili. Pri sztarisah szo z szvojimi szesztrámi (Hunyady Felicitás grofojca i Győri Treza grofica) vu velkej bogábojaznoszti gorizraszli. Tá bogábojazen i mocsno vüpanje vu Bogi je tak mocsno bilo vu njuvo szrcé vcepleno, ka szo szledi, gda njih je bozsa roka z nevolami potehsila, vsze na bozso volo podáni mirovno podnásali. 1861 leta aug. 10. szo z Szápáry Géza grofon vu hizsni zákon sztopili. Z etoga blázsenoga zákona szta sze dvá zsvocsviva sziná : Ladiszláv iu Pál grofa narodila. Vu szobocskom grádi szo sze prevecs radi gorizdrzsávali i vu poszlednjih letah, gda njim je njuv rázum okmicšno, szmo ji vszaki dén vidili, gda szo sze na koleszi vöpelali.

Máj. 25. (v pondelek) szo sze tozsili, ka sze dobro ne csütijo. K njim prizváni doktorje szo vesaszi szpoznali ka jih je zslak vdaro na mozgáh, po krátkom szo hitro zgovor zgúbili ino ga vecs nancs ne nazájdobili. Vecsér szem dobo escse glász, ka szo nasa drága grofica na szmrt betezsni, lehko szí miszlite, ka szem ne bezsao, nego leto k njuvoj poszteli. Ne ka bi jih szpovedao, to zse pred nisterními letami ne bilo mogocsno, nego ka bi njim polozso bozsi oli. Taksoj düsi, stera je vszígár

priprávlena bila na smrt, je Bog to zrendelivao naj bi sze po szv. szlednjem mázanji osztanki njuvih grehov zbriszali. Gori szo zadobili telikájse popolne odpúsztké i blagoszlov rimszkoga Ocsé, steroga szo szí na smrtno vöro zse pred nisternimi letami szproszili. Tak szo szí miszlili pripravlati oni na szvojo szkrádnjo vöro, gda szo escse zdravi bili !

Gda szem szvojo zsalosztno szlúzsbo pri njuvoj betezsnoj poszteli opravo, dúzse posztánem tan, tak da bi nogé moje bilé doli zacvekane, i vu szrcé szan szí zdubo mocsno vönezbriszano njuvo milosztivno lice. Escse eden dugi dén zvün szébe szo bili na mokah. V Tork vecsér szan znova i ob szlednjim klécsao pred njuvov posztelov, gda szmo znujvimi szinovi i szesztrámi düso njuvo Bogi zrocshli. Po polnoci okoli poltreh je düsa njuva povrgla telo, naj bi sze pred Bogá posztávila i szvoj lon zadobila.

V Szredo zarán ob 6 vöri szo zvonovje z milin glászon oznanjúvali, ka szrcé szobocske cérkvi patrone zse vecs ne bije. Njo szo objokávali zvonovje z lüdmí navküp do szobote, gda szmo njuve razhlajene telovne osztanke z velkov szlovesznosztjov k zseleznici szprevodili. Po zseleznici szo odpelani vu Sorok Ujfalu, gde má Szápáryova grofoszka familia szvoje kraszno pokopaliscse.

V nedelo zarán do poldnéva szo sze vu onoj kapeli, kama szo grofica na pocsinek polozseni, tihe mese estele. Okoli poldnéva szo sze zse z velkim brojom vküperszprávlali oni velikásje i plemenitásje, ki szo sze z dalésnjih krajiv pripelali, naj bi milosztivnoj grofici szlednjo szlúzsbo szkázali. Dr. Ivanóczy Ferenc szobocske okrogline esperes i kanonik szo escse ednok blagoszlovili mrzlo telo i pocsivanja meszto, po sterom szmo od njih szlobod vzéli i zdaj mo sze z njih zse száao vu molítvah i szv. mesah szpominali.

On szmileni Bog, koga ponizaa szlúzsbenica szo steli biti pokojna grofojca vu celom szvojem zshivlenji, naj njim dá mir i szladki szen do odicsenoga gorisztanjenja !

Szlepecz János plebános.

Daritev szv. mese.

Kánon.

Kánon vu szebi zdrzsáva one mohitvi, stere szo od apostolszkoga vremena mao za meso napreszpiszane. Kánon sze escse za „tiho meso“ imenűje, záto ár szo indasnji krsesenicje pod tém tálon klecsécs vu tihoti szvojo pobožnoszt oprávlali, z drűgoga krája pa záto, ár méšnik té molitvi na tiho oprávla. Vu tihoti sze nájmre nazocsni hitrej pobűdijó na molbo i pobožnoszt, kak je to potrebno pri taksoj szkrovnoszti, gde sze krűh i vino na Krisztusovo telo i krv obrné. Szkázse sze nam tam pri oltári vecsna Recs z szvojin božsánsztvon i cslovecsánsztvon, ali pod podobo krűha i vina szkrita.

Kak je Jezus on vecsér pred szvojin trplenjom na Olivetszkom bregi trikrát molo: tak i méšnik tűdi pred szpreobrenenjon trojo molitev oprávi. Vu prvoj sze moli za vojűvajocso Matercérkev, poszebno za njé glávo, rimszkoga Ocsó, za pűspeka i za vládnika (kralá) onoga országa. Zse zsidovje vu sztáron zákoni szo návado meli bogámoliti za szvojege vládnika, esi je glih on pogan bio. Tak pri Baruch proroki cstémo, ka szo vu robsztvi bodocsi zsidovje peneze poszlati vu Jeruzsálem z onov prosnjov, naj bi sze na oltári Goszpodnovon za Nabachodonozor kralá i njegovoga sziná Boldizsára áldovi notriprikaszűvali: „naj bi — kak

szo piszali -- dnévi njuvi bili, kak nebeszki dnévi; naj bi nam Goszpod dao mocs i preszveto nase ocsi, ka bi pod vládersztvon Nabuchodonozor kralá i njegovoga sziná zsveli i dugo njima szlúzsili i miloseso najšli pred njidva licon.“ Vszebole szo bilé molitvi za kralá krscesenikom zapovedane. Etak szv. Paveo: „Pred vszem naj bodejo molitvi, prosnje i hválodávanje za vsze lúsztvó, za kralé i vsze one, ki szo vu csészti, naj bi tiho, mirovno bilo nase zsvleaje vu pobožnoszti.“ To opominanje szo naszledúvali prvi krsceseniki, csi szo glih onoga vremena vládnice poganje bili i matercérkev szo preganjali. Tertullian od szvojega vremena krscesenikov eta pise: „Kak krscesenice z raszpresztretimi rokámi sze molimo vszi za vládnike, naj bi njuvo zsvlenje bilo dugo, kralúvanje mirovno, njuva vojszka mocsna, národje pobožni, naj bi obdarúváni bili z modrosztjov, z ednov recsjov zevszen onim, ka je kralon i podlozsnikam zselno.“ Kem bole je potrebno nam moliti za krscesánszke vládnike. Pridrúžsmo sze záto pobožno k mésnika naszledúvajocsoj molitvi:

„Tebé záto nájmilosztivnesi nas Ocsa! po tvojem Szini, nasen Goszpodi Jezusi Krisztusi ponizno proszimo i molimo, vzemi milosztivno ete dár, ete szvéti i csiszti áldov, steroga poszebnó za tvojo szvéto, obsinszko matercérkev tebi notriszkázsemó, naj bi njo po celom szveti goriobdrzsao, obvarvao, zjedino i ravniao z tvojim szlugon Pius pápon, z Vilmos, nasin púspekon i z Franc Jozsefon, nasin kralon i zevszemi právovernimi, i csasztnikami obsinszke apostolszke vere.“

Szpomin z zsvocsih.

Gda sze je mésnik zse iz vszeh, po celom szveti zsvocsih vernih szpominao, te eta govorécsi: „Szpomeni sze Goszpodne z tvoji szlugov“ vkúpszklene szvoje roké i na tihoma po iméni sze moli za vsze one zsvocse, za stere poszebnó szv. meso darúje. Inda je diakon zdaj goricsteo tak imenúváno: dipticho, to je iména onih zsvocsih, med sterimi szo bili rimszki pápa, imenitnesi púspejje i dobrocsinetelje one cérkvi. Szledi je eta návada dolprišla, na meszto steroga sze mésnik zdaj z onih, z sterili sze scsé poszebnó szpominati, szamo vu mislenji

moli, po tom sze pa na dale moli za vsze nazocsne, za stere aldüje, ali steri za szébe darüjejo ete zahválen áldov. za vsze, ki k njim szlisijo, za odküpljenje njuve düse, za njuvo zvelicsanje i blázsensztivo.

Escse szamo 10 let sztaroga borgiánszkoga szv. Franciska mati, pobožsna Johanna, gandianszka vojvodica, vu velki beteg szpádnola. Máli Ferenc sze je notrizápro vu edno hizsicsko i vrelo sze je molo Bogi, naj bi sze mati ozdravili. Ednok sze je szrécsao z ednim dühovnikon, ki je priseo betezsnika pohájat i szpitávae ga je, stera bi bila nájprijétnesa molitev za matere zdrávje? „Za nájprijétneso molitev na zdrávje tvoje materé jaz vu szv. mesi pred szpreobrnjenjon ono szpomnanje za zsvocse drzim, ár je Bog zagvüsno rávnok pri ponávlanji Krisztusovoga krizsnoga áldova nájbole pripraven poszlühnoti nase prosnje, gda njegov jedinorodjen Szin te nájdragsi proszécsi áldov darüje i tak nase prosnje za szvoje vzeme. Ali varüj sze szamo za to moliti, naj bi Bog vneszao britki pehár trplenja, nego pravi z Jezuson : Ocsa moj ! ne moja, nego naj sze zgodi tvoja vola.“ Dober decsák sze je poleg teh recsáh vszakidén vrelo i na bozso volo niháni molo za szvojo betezsno mater. Ali beteg je od dnéva do dnéva hüjsi grátao i mati je naszkori mrla. Máli Ferenc sze je jocsécs tozso szpovedniki szvoje matere : „Oh ocsa dühovni ! jaz szem sze tak vrelo molo poleg njnvih recsih za szvojo mater i dönok szo mi mrli!“ „Potrostaj sze szinek — veli dühovnik — tvojo prosnjo je Bog dönok poszlühno ; ár jeli szí ne tak molo, naj sze ne tvoja, nego bozsa vola zgodi ? zdaj sze je tak szpunila vola náj szvetese ga Bogá ; vneszo je od tvoje materé trplenje zemelszkoga zsvilenja, ino njoj je dao nebeszko veszeljé. Jeli to nebí vosceso szvojoi materi ?“ Ete recsi szo potrostale máloga Franceka i ne sze szpozábo z toga, ka je ne zgübo szvojo mater, nego ona sze je szamo odszelila na vzsivanje blázsene vekivecsnoszti. Moli sze ti tüdi krscsánszka düsa ! posebno pri szpomnanji zsvocsih za vsze one, sterih zdrávje i napreidenje ti posebno na szrci lezsi ; ár pri szv. mesi szam Szin bozsi podpéra tvoje molitve. Ali pravi tekáj z njim : „Ocsa moj ! ne moja, nego tvoja vola sze naj zgodi !“ i tak bode tebi i vszen hasznovita eta mésna molitev :

Szpomeni sze Goszpodne szlugov i szlüzsbenic

tvojih (eti szi miszli na one za stere sze posebno cesés moliti) i vszeh okolsztojécsih, sterih vera i pobožnoszt je znána pred tehom, za stere tebi notriszkázsemo, ali ki tebi ete zahválen áldov prikázsejo, za szébe i za vsze szvoje, za odküplenje szvoje düse, za zvelicsanje i za szvoje dobro i ki tebi vecsnomi i právomi Bogi vecsinjeno oblúbo szpunjávajo.

Na pomocs zazávanje szvécov.

Gda sze je mésnik z zsvocsih i vszeh vojüvajocsih kotrig materécérkvi szpomeno, zdaj sze k odicsenin szvécom povzdigne proszécsi Bogá, naj bi po njuvih zaszlúzsah i molitvah mi božso pomocs i obrambo zadobili. Z nezracsunonoga serega teh szvécov sze po iméni dvanájszet apostolov, rávnok telko manternikov imenüje, z teh poszlednjih oni, ki szo vu Rimi trpeli, ali szo sze pa tam poszebno csasztili. Vu tom seregi, kak je dosztojno, sze naprej Blázsene Divice imé szveti, gda vu njoj maticérkev kralico vszeh szvécov postüje, záto sze dosztojno imé njéno na prvom meszti pred manternikami i apostolami nabéra. Po odicsenoi Divici Marii pridejo apostolje, kak sztebri Kriszlusove materécérkvi, na stere je ona zozidana. Za njimi pridejo manterniki, ki za Krisztusa krv prelevajocsi szo njegovo vero potrdili.

Na té pred Bogon tak prijétne szvéce sze mi gresnicje pri mesi zazávamo proszécsi Bogá, naj ka nam za volo nase nevrednoszti ne bi dao, to nam naj dá po vrednoszti njegovih odicsenih szvécov.

Gda bi sze ednok Makkabeuski Judás, imeniten zsidovszki vojvoda, z cejlov szvojov vojszkov vu velkoi pogibelnoszti vrtio i zse bi szkoro vu nepriátelszko oblászt szpadno, te je vu molitvah pomocs proszo i vu szneh je vido na kelko sze szvéci molijo za zsidovszko lúszto. Vido je nájmre, kak sze je pokojni Oniás, visesnji pop, zdignovsi szvoje roké molo za szlúszkano zsidovszko lúszto. Po tom sze njemi je eden drügi cslovek szkázao, sztaroviten, szeri z velkov dikov obdáni. Te zacsévsi Oniás je eta pravo: „Ete lübi Izraelszko lúszto, on je, ki sze vnoga moli za národ i za celi szvéti váras, Jeremiás, prorok božsi.“ Jeremiás pa zdignovsi szvojo deszno roko

dao je Judási edno pozlacseno száblo govorécsi : „Vzemi eto szvéto száblo, kak dár bozsi, z sterov pobijes nepriátele lüdsztva mojega Izraela.“ Gda je pa Judás to prikázen povedao szvojim vojvodom, vszi szo vervali, ka szo njim szvéci po szvojih prošnjah pomocs szproszili od Boga, batrivno szo sze vküpvdarili z véksov nepriátelszkov vojszkov ino szo njé pobili. Takse zagvüsanje, kakse je zadobo vu prikázni zsidovszki vojvoda, dobimo mi tüdi od Materécérkvi, nájmre ka szo szvéci vu nebészab nasi dobri priátelje i ka po szvojih prošnjáh nam od Bogá pomocs szproszijo. Lepo právi szv. Hieronym : „Csi szo apostolje i manternicje escse hodécsi po zemli, sze lehko molili za drüge, gda szo sze escse za szébe mogli szkrbeti : kem bole vsinijo to zdaj, gda szo zse nebeszko korono zadobili?!“

„Vu onom obsinsztvi tal vjémajocsi pred vszem szpomin obhájamo odicsene i vszigdár divice Marie, Bogá i Jezusa Goszpoda nasega Rodice : nadale vszeh blázsenih tvojih apostolov i manternikov Petra i Pavla, Andrása, Jakoba, Jánosá, Tomása, Jakoba, Filippa, Bertalana, Mátaja, Simona i Taddeusa, Linusa, Kletusa, Klementa, Kszisztusa, Kornéla, Czipriána, Lovrenza, Krizogona, Jánosá i Pavla, Kozmas i Domjána i szpomin vszeh tvojih szvécov, po sterih vrednoszti i prošnjáh daj nam, naj bi sze vu vszem z tvojov pomocsjov okrepili. Po nasem Goszpodi Jezusi Krisztusi. Amen. (mesna molitev.)

(Dale.)

Szlcpecz Ivan.

Szvéti skapuler.

Szvéti skapuler je ono opravilo, vu sterom hocse viditi Maria szvojo deco. Szvéti skapuler onim, ki ga pobožno noszijo, imenitno doszta miloscse pripraví, ino odnet sze raztolmacsi to, ka sze vszigidár bole ino bole povéksáva stevilka kotrig szvétoaga skapulera.

Zátok vu krátkoj razlozsbí na pre bodem dávo one miloscse, stere nam pobožsna nosnja szvétoaga skapulera pripraví.

Prva miloscsa, stero szí po nosnji szvétoaga skapulera zagvüsamo, je poszebna obramba, pomocs Bl. D. Marie. Szvéta mati cérkev ná Bl. D. Mario razmi ete recsi szvétoaga pizma: „Csi sto mali je vu poniznoszti naj pride kmeni. Sto méne nájde, zsvljenje nájde, ino szí zvelicsanje zagvüsa pri Goszpodi. Pri meni je bogasztvo, stero je obilnese od celoga szvéta kincsov. To (bogasztvo) dam onim vu obilnoszti, ki mené lübijó ino napunim njihovo zakladnico (kincsa skrinjo).“ Iz eti recsi szvétoaga pizma lahko prerazumimo, keliko miloszti sze lahko vüpajo zadobiti od Marie oni, ki ponizno tá idejo knjoj, ka naj gori zemejo njéne decé obleko: szvéti skapuler.

Poszebna lübezen do Marie nadigne csloveka na to, naj sze vu njéni obleko posztavi, zátok poszebno lübezen, poszebno pomocs csüti od Marie.

Poszlüsaj szamo krsztsanszka, düsa ka pravi eden imeniten cerkveni govornik od szvétoaga skapulera. „Skapulerszke bratovcsine kot rige prednoszt imajo ober drügi csasztelov Marie, ár szvojo pobožsoszti naj bole szvetlo szkázsejo znosov Mariinoga obleka. Sztem, ka naj tak govorim, preszilijo B. D. Mario, naj njim vu potrebsinaj

pomága.* Iuo zaisztino zdrügimi pobožsuoštini na példo gledócs, z roznimvencom tak dugo csasztimo B. D. Mario, kak dugo molimo, iz skapulero pa sztálno, ár njega szkoz noszimo, kde sté szmo, koma sté idemo, csasztimo Bl. D. Mario, ár szmo vu njéno obleko oblecseni, in to csasztenje je bozsoj Materi jáko prijétuo, zátok bráni túdik lübeznivo szvojo deco, ino gda njeno obrambo, njéno znamenje na nam izagládne nepriateo, te more

pobegnoti. To je té tá prva miloscsa stero mamó iz skapulera: poszebna obramba, pomocs B. D. Marie.

Ta drüga miloscsa stera sze nam podeli, je to, ka esi pobožsno noszimo skapulier, to nam je mocsno obeesanje na vekivecsno zvelicsanje. Isztina je, ka skapulier szam vu szebi nikoga ne zvelicsa, ár je na zvelicsanje

* Kolombiér Jesuit.

potrebi a práva vera, zdrzsavanje bozsi, in szvéte Materé cerkvi zapoved. Te tak, ki je vu szmertnom grehi mro, sze ne zvelicsa, vu pekeo pride odnet pa nega odszlobodjenja. Ali rávno to je ta velika miloscsa, stero B. D. Maria obezsala szvojoj deci, stera njéno obleko noszi, ka njém to miloscso szprávi, naj vu szmertnom grehi ne merjejo, nego szpravov pokorov od szvoji grehov ocsisceseni, na szod bozsi idejo. Niscse szí naj to ne miszli: jasz skapulér noszim, B. D. Maria je pa onim, ki skapulér noszijo, obezsala, ka njih ne da vu szmertnom grehi mreti, zátok zdaj lehko gresim, na szlednjo vero de mi pa Maria pomágala ino szam dönok zvelicsani. To bi bila sztrasna blodnoszt, ár je B. D. Maria to miloscso, ka naj vu szmertnom grehi ne merjejo, szamo onim obezsala, ki skapulér pobožno, vredno noszijo.

Szkoron to tak moremo razmiti, kak ete recsi túblénoga Jezusa: „Ki jej moje telo, ino pije moje krv, de imo zsiték vekivecsni.“ To sze szamo od szébe razini ka ki jej moje telo vredno, on de imo zsiték vekivecsni, nej pa on, ki je nevredno jej; rávno tak vu tom obeesanji, ki noszi skapulér, ne merje vu szmertnom grehi ino sze zvelicsa najmre csi ga pobožno vredno noszi.

Na to bi sto to lehko pravo: „csi pobožno zsvem te sze brezi skapulera túdik zvelicsam“ Ja! ja! isztina je, ali szamo da ti rávno skapulér pripraví to miloscso, ka naj lezsej pobožno zsves, B. D. Maria rávno onim da poszebno miloscso, ki szo vu njeni gvant oblecseni, naj pobožno zsvijejo, ino csi szo szpadnoli, naj hitro gori sztanejo, ino ne prejdejo vu grehi.

Bog szam zuá, keliko ji je taksi, ki tomi imájo vhaliti nebeszko blázsensztvo, ka szo pobožno skapulér noszili, ár brezi toga, bi nej dobili vu szvojem zsvljenji poszebno pomocs Bozse Materé, ino bi vu grehi vsztanoli na szkvárjenoszt.

Ta tretja miloscsa je: obezsinsztvo zaszlúskov. Ka je to? Sz edno példo to razlozsim. Csi vu ednoj familii povemo eden ocsa gde dober szlúzs dobi, celoj familii bogse ide, szaka kotrīga familie: zsena, deca, szlúzsbenik i. t. d. csúti ti szád te dobre szlúzsbe. Obezsinszki tao imajo kotrige te familie iz toga zaszlúska. Rávno je tak pri drústvi szv. skapulera, ka szamo edna kotrīga dobroga

csini, povejmo esi sze poszti, Boga moli, szvéto Meso poszlúsa, sze zatajüje, k szvetomi Obhajili ide, to je drügoj kotrigi, vszem kotrigam na haszek. Koliko szvéti Més sze szamo notri prikazse, vu cerkvaj Karmelitanszkoga réda, vsze gorécese molitve tih osztroga zsvljenja szamosztancov (barátov) szo tebi vsze na haszek, tebi tüdik milosceso szproszijo. Sztem ka skapuler gorizemes, kotriga posztanes karmelitanszkoga réda, ino tálnik posztanes vszeh dobri del, stera sze vu karmelitanszkih szamosztanah zvršijo. Koli polnoci, ti escse mirovno szpis, gda tam vu szamosztani na rháno molitev gorisztanejo vszi baráti, naj Boga dicsijo ino vidis iz toga ti tüdik imas tao, ár szi njihova kotriga posztano, gda szi szvéti skapuler gori zél. Ta sterta miloscesa, stero nam ta bratovesina szpravi, szo odpüscenje csaszni kastig, stere bi, gda szo nam zse grehi odpüsceni, ali na etom szvejtí, ali na drügom szvejti trpeti mogli.

Popolni szo odpüszki, esi sze nam vsze csaszne kastige odpüsztijo, ino, nej popolni esi sze nam szamo eden tao kastig odpüszti, na példo 40 dnévov odpüszki, teliko kastig sze nam odpüszti, keliko bi szi kastig doli zaszlúzsili, esi bi po sztároj navadi 40 dni osztro pokoro drzsali. Naj odpüszke zadobimo, moramo csiszti biti od greha. Popolni odpüszki sze zadobijo:

1. Gda vu skapulerszko bratovesino notri sztopis, esi sze pobozsno szpoves, ino kszvétomi obhajili przstopis.

2. Na gén szvetoga skapulera jul. 16. Naj te zadobis popolne odpüszke, mores kszpovedi pridti ino Szvéto Telo kszebi zéli, ino na namen sz. Matere Cerkvi moliti.

3. Popolne odpüszke dobis na tvojoj szmrtnoj veri, esi sze szpoves in Szvéto Telo kszebi zemes ino Jezusovo szvéto imé govorécs düso püsztis. Ne popolni odpüsztki.

1. 5 let ino 5 krat 40 dnevene odpüsztké dobjó one kotrige szeli, esi szaki meszec szvéto szpoved opravi jo, bozse Telo kszebi zemejo ino na nakanenje szv. Matere Cerkvi molijo.

2. 300 dnévov odpüszke dobjó one kotrige, stere szredo ino szoboto sze od mesza zadrzsavajo.

3. 100 dnévov odpüszke dobjó one kotrige stere, mrtveca na cintor szpnevodijo.

4. 3 let ino 3 krat 40 dnevvov odpüszke dobjó

one kotrige, stere na kaksi stees Mariin szvétek szvéto szpovid opravijo ino na namen szv. Matere cerkvi moli.

To szo te bole imenitni odpūszki stere vu bratovcsini szvétoga skapulera lehko zadobimo, ino esi escese zdaj to zememo, to obeceanje, ka Bl. D. Maria one ki skapuler pobožno noszijo, po njihovej szmr̄ti, kak naj prvlé iz purgatoriumszki mok odszlobodi, te moremo szpoznati, ka je skapuler za dobrovolno lūsztvo eden veliki kincs, steroga szaki, ki sze za szvojo dūso zaistino szkrbi, more nosziti. Csi szo ete moje krátke recsi szamo nisterne genole na to, ka naj szvéti skapuler gori zemejo, esi szam szamo sztvojega szlovenszkoga lūsztva nisterne ktebi pripelo oh Maria, te je obilno plácsani moj trūd.

Lenarsich Mirkó.

IV. Szkvarjena krv.

Ne morí! V. zapoved.

Ldnok je eden pijánc v kríz hodécsi mero ceszto. Gda bi várao, ka kre njega eden cslovek mimo ide, je szpitávaó: „Kama jaz idem?“ „Na szkvarjenje priátel“ je dobo za odgovor. I csi je glih v vinskóm tánni ne mogo odgovor prav porazmeti, dñnok szí je eto recs: na szkvarjenje ides, ne mogoó vö z miszli zbriszati. Gda sze je ztrefno, ta prva njegova miszel je to bila: na szkvarjenje ides priátel! — i kakse sté delo je zácsao, vszigidár njemi je to sümelo vü glávi: na szkvarjenje sze dávas priátel! . . . Itá recs ga je na telko vü sztráh vzéla, ka je na veke szlobod vzeo od vina i zsganice.

I jeli je isztina, ka bi alkoholszko pilo csloveki skodilo? . . . Tak vidím, ka szí vnogi etak miszlijo: Csi sze sto szplóh na pilo dá, onomi je toti na skodo; ali csi zmerno pijé, te njemi to pilo zdrávje i mocs dáva na delo i odzsené vsze njegove nevole:

Znábiti kak novina de sze glászilo vasin vüham, ali pravica je to, ka vucseni vracsitelje (doktorje) právijo, ka alkoholszka pitvina nika csloveki ne pomága, ne haszni, ka je to pilo do szega mao vkanilo cslovecsánszki národ. Pazte na pridocse vcsenjé, stero vzéto od modrih vucsitelov, pred vászje posztávim, ár szte vszi duzsni poleg bozse vole na szvoje telovno zdrávje szkrb nosziti, záto morete znati, ka je teli na kvár i ka na haszek.

Alkohol, té velki zapelivec to právi: „Jaz ti mocs dávam na delo.“ Zagvüsno miszlim, ka do niki to pravli, ka je to isztinszka pravica. Záto pijémo víno, zsganico, ka bi sze pokrepili, razvészelili. Ali vu vszem tom mislenji sze vkanite.

Dávno je zse to znáno, ka krv vsziva csloveka. Csiszta, friska krv dá mocs i zdrávje, szkvarjena pa bęteg i szlaboto. Ka záto csloveki csiszto krv dáva, ali pa szkvarjeno zesiszti — ono je stero nadája i dáva mocs csloveki.

Odket je zsganica szhájala ?

Edna pripoveszti vu steroj je doszta pravice.

. . . Bio je nigda eden prevecs velki szziromák. Ali kaksté szziromaski je bio, dőnok je prevecs posteno zsivo i nikak je ne bilo mogocsno njega na greh napelati. Vrág sze je szkoz okoli njega mleo, ali ne ga mogeo vkaniti.

Vu ednom dnévi je té szziromaski cslovek orao vőni na poli. Okoli poldnéva lacsén gráta, dol szí széde kre plūga ino pojej eden falat csarnoga krūha. Ali osztano njemi je eden falácsek szűhoga krūha, kama bi ga szráno? Csi doldene vu brázdo, vrana njemi odneszé. Szráno ga je záto vu zseb i dale je orao.

Med teskin delon pa znova lacsén gráta, sláta, iscse vu zseb szranjeni krūh, ali mindri ga je ne najso. Vrág je nájmre z zsepa krūh vővkradno.

Szziromák cslovek szí pa eta miszli: zagvüsno ga je sto vkradno. Csi ga je vkradno, to je záto vesino, ár je lacsén bio. Csi je pa lacsén bio, Bog njemi dáj na zdrávje.

Na to szo zavreli csemérje vu vrági. Ovo sztrosek njemi je vkradno, pri táksoj priliki cslovek dőnok pszűje, preklinja. Nikak ga nemrem zse na greh nagnoti. Vzeo je záto falácsek krūha i odbejzsao je z njim vu pekeli tan sze potozsi satanszkomi vládniki, ka onoga szziromaskoga csloveka nikak nemre na greh nagnoti, escse onoga blagoszlávla i zdrávje njemi zselej, ki njemi njegov szledjen falat krūha vkrádne.

Satanszki vláduik je dobro vőszkregao szvojega deticsa ino je kastigo na njega nalozso, csi onoga szziromáka vu

greh ne szprávi. Moli sze vrág, tri leta proszi od vladnika i tečasz kaksité, ali vu greh zapela onoga esloveka.

Pod podobo sztároga, szero-bradátoga hlápca sze obleko vrág i tak kloncka pri dverah szíromáka. Vu szlúzsbo sze sesé k njemi pogoditi, ali, szíromák ga je ne steo goriprijéti.

— Jaz szam szau velki szíromák i tak zsvém kak szluga, krüh mi komaj dohája, zaka bi meni drzsinese trbelo?

— Zobszton mo delao pri tebi, nanes lona nemo proszo. Csi vküpsztopiva i dvá va delaia, lezseh va zsvela.

Povido sze té gues zseni szíromaskoga esloveka, nagucsáva ona tüdi mozsá, naj bi szamo goriprijeo hlápca. Ilak je vesino.

Gda bi pa vremen oránja i szejauja prislo, te je vrág eta pravo vérti: Letosz bode velka szüsava, vsze zgori szetva, stero na pole poszejajo, hodva i midva vu mlako poszejajva.

Vért je bogao hlápca i vu mlako je poszejao szilje. Szoszidje szo sze z toga novoga dela szamo szmejáli. Ali prav je meo satan, ár je prisla szüsava i na poli je vsze zezsgála i vu celoj krajini je zvüm njidva niscse ne zseo szilja.

Na pridocse leto szo vküpprisli szoszidje ino szo szí zgucsávali: ovo kak dobro je naprej znao ete eslovek, szejajmo letosz mi tüdi vu mlako.

Tak szo tüdi vesinoli. Cela vész je dnike vsze poszejala, orátjo zemlo szo pa vu prelog püsztili. Celo pole je pa tomi szíromaskomi esloveki i satani osztanolo. Njidva szta pa vsze notriposzejala i gda je vu onom leti rédno vremen bilo, telko szilja szta dobila, ka szta je komaj mogla notriszpraviti, vu mlako poszejauo szilje je pa nika ne rodilo.

Na trétje leto je pa eta pravo satan:

— Szejajva letosz na vrh uájvisisih bregov, kama drügi niscse nede szejao. Ár letosz velke vodine bodejo i na ravnici voda odneszé vase szilje.

Njidva szta páli obilno zsétvo mela. Ovi lüdjé szo pa glád vágali. Ne esüdo, ve szo zse tri leta r'ka ne pripovali.

— Na, ka va zdaj delala z tém vnogin sziljon? — pita satan.

— Ka bi delala? Visesnje raztálamo med szíromáke, sterim je nika ne zraszlo!

— Tak nede dobro — veli satan — jaz ti zse pokázsem, ka bi z njim delala.

I naprej je vzeo satan eden velki zselezen pizsker, napuno ga je z sziljon z vodov nalejao i pizsker je vu pécs k ognji polozso. Gda sze je szilje zse szkúhalo, te je kvász notri zdrobo i tak vsze szkvaszo. Potom je z njega zsganico zsgao. Gda je meo zsganico, ponúdo je szvojemi vérti za piti. Pitvina sze vérti prevecs dopádnola, komaj je zadoleo vu szébe levati.

Bila je pa pri szoszidovoj hizsi edna 80 let szlara baba, njoj szo túdi dáli z pitvine.

„Jaj da je dobro — právi baba. — Komaj szan gutnola z njega edno kaplo i kak vré zse vu meui krv, tak lepa erdécsa szo mi lica, kak nigda vu deklinsztvi! . . .

Vládnik satanov je pa njé glédao doli z pécsi, dopadnola sze njemi, ka dela detics njegov. Právi njemi záto.

— Ovo escse szí njim szamo komaj za edno kupico dao i zse szta taksiva, kak liszice. Kak prilizávajocsi i maszten je gucs njidva. Daj njima szamo escse z ednov kupicov i vido bodes, ka ta tak beszniva, kak vuk.

Dao njima je satan escse z ednov kupicov i nájednok szta szamo zavrela obadvá, razcsémerila szta sze, pszúvala, preklinjala . . .

I znova právi satanszki vládnik: daj njima szamo escse z ednov kupicov naj bodeta taksiva, kak szvinja!

Znova njima je nalejao satan i obadvá szta sze zapojila. Taksiva szta grátala, kak szvinjé, kobácala szta sze po zemli, za szvojo pamet szta ne znala . . . pesz je pa k njima so i lizao je njidva lice.

. . . Satan je szpuno szvojo recs, csloveka je vu greb zapelao. Ne je mogeo to vcsiniti z drúgin, kak szamo z zsganicov.

Troja sztvár lezsi vu toj pitvini: liszica, vuk pa szvinja. Csi szamo cslovek z njé malo pijé, te de jálen, hamiesen kak liszica. Csi kaj vecs szpijé, te de tak szvajlivi, csemaszti, kak vuk. Csi pa doszta szpijé, te de pa kak szvinja.

Szlatko ime Marije.

D nesz vam scsém dati predrági zaklád,*) steroga morete dobiti, csi hrepenete po njem. Steri pa je té zaklád? Té zaklád je preszv. ime Marije. Mejte ga vszigidár v mislenji, v szrci, vüsztah i zaklád de vas. „Pa kak je to ime dragi zaklád?“ Ne vete, ka je to ime prislo z nebész. Zajéto je bilo iz zakládnice preszvéte Trolice i te je bilo Mariji dáno od vszeh treh Bozsih person. Pa kak? ali szo njoj ne dali toga imena njeni szvéti sztarisje Johakim i Ana? Oni szo je njoj dáli pa scse li te gda njim je angeo to naznano. To szvedocsi szv. Jeronim, Epifanij i drügi cerkveni vucseniki.

Csi je Bog dáo imé szv. Ivani, steri je bio le predhodnik Odküpitelov, ali szmemo dvojiti, da ga dao tüdi Mariji, stera njenni je bila mati odlocsena?

Zakaj je pa G. Bog steo dati Devici to imé?

Zató, ár zapopade to ime vizzoke pomene i szkrivnoszti v szebi — Marija pomeni naimre Goszpo; i sztem je steo Bog naznaniti, da ona láda povszod; v zsidoszkom jeziki Mater Bozsó i isztina je bila ona tiszta szrečna Devica, stera je rodila Jezusa, právoga Bogá. Marija pomeni tüdi morszko zvezdo, tak kak morszka zvezda kázse pot brodárom i je vodi vu zavetje, tak vodi tüdi Marija nasz szirmasko deco Adamovo na tom vihérnom morji nasega zsvljenja, da nasz pripela v kraj mira i pocsinka v nebeszki raj.

Pa zna biti bi sto pravo: jesz ne zapopádem to, kak more imé Marije biti nas predrági zaklád? Povedao szem vam, da je to imé prislo z nebész. Ali je pa ne vszaka

*) Zaklád po nasem dragocenoszt ali kincs pomeni. R.

recs stera pride z nebész, velki zaklad ne szamo preszl. Devici, liki nam vszem? Po smrti szvecov mámo njüva tela: v nasih potrebesinaj i tezsavah pribezsimo k njüvim grobom, pri sterih sze godijo csüde, pri sterih doszég nemo velike miloscse. Marija pa nam szirmaskim zemlanom ne zapüsztila nikaj drügo, kak szvoje ime, preszladko ime Marije. Veliki zaklád szo nam osztánki tela szvetnikov, csi rávno szo bili sz práha i zemlé sztvorjeni, keliko veksi zaklád je nam szv. ime Marije, stero je bilo z nebész vzéto i na zemlo prineseno! Szrecsen ország i szrecsen város vu sterom pocshivajo tela szvécov. Iz njih nam dobajajo velike miloscse; i szrecsni szmo csi na njüvi grobeh pokleküjemo, csi njüve szvetinje küstüjemo. Taksi kraji szo pa redki, delects nam trbé potüvati, csi sesemo do njih priti i miloscse zajémati z njih. Szladko ime Marije sze pa naide povszod. To ime je doszta dragsi zaklád, kak vsze szvetinje i tela szvécov, ne trbej ne trüda, ne hoje, kda scsémo pridi do toga zakádla, povszod na celom krscsanszkom szvejt, ge koli lüdje csaszlijo krizs i Jezusovo ime, csaszlijo i zgovárjajo tüdi szladko imé Marije. O szrecsni szmo, da mámo tak drági zaklád, z steroga miloscso zajemamo, gda stecs i keliko sesémo!

Pravo szem, da Marija pomeni Goszpo i isztina je to; ár ona zapovedáva vszem sztvarem, stere szo v morji na zemli i v nebészah: celo peklenszki dühovje szo njoj pokorni, ona njim zabráni, da nam skoditi nemrejo. Zato jo zovejo na pomocs brodárje i morje potihne. Nevolen Adamov rod zove jo v jezero tezsavah v toj szuznoj dolini — i tezsáve minéjo. Zovimo jo tüdi mi gda nasz peklenszki dühovi napádajo -- i bezsali bodo nasi náj hüjsi szovrázsni; bezsali do rávno tiszt, hip, gda nam posle Marija, Kralica angelov, szvoje angele, naj nasz varjejo i branijo.

Cstém v zsvljenji szv. Andrása Avelina, da je bio vu szvojoj szmrtnoj vöri napáden od edenájset jezera peklenszki dühov. Vu tom hüdom sztiszskavanji sze oberne szvetnik k Mariji; prav pobožno zgovori njéno szvéto ime, i náгло z bezsijo vszi grdi dühovi, szvetnik pa mirno zdehne szvojo düso v Goszpodove roke. To szv. me je bilo od vekomaj v zakladnici szv. Trojice; csi bi ije Eva te szpoznala, gda jo je satan vu kepi kacse za-

pelávoao v greh i bi zgovorila to szv. ime, gvisno bi satan vesaszi zbezsao. Ali Eva ga ne poznala, zato je bila od satana premagana. Ti pa o krscesnik, steri poznas to szvéto ime zgovarjaj je pri vszeh satanovi napádih, i nezracsunano szküsnyav i grehov sze zabránis. Blazseni karmelit Peter Tomázsz je bio od pobožsnosztzi i lübezni do szlatkoga imena tak vreli, da ga je meo vszigdar v mislenji v szrci i na jéziki; pri vszakoj priliki je pobožsno z govárjao i na pomocs zváo. Gda szo po szmrtni njegovo telo otrpli nájdejo njemi vszrci to szv. ime vtisnjeno. O kak lepo szvedocsánsztvo je bilo to, da je Marija toga zvesztoga szlüzsabnika k szebi v nebésza zéla, ar je njeno szvéto ime tak lepo esasztio, pred sterim sze v klánja néba zemla in pekeo.

Csi bi sze pa po nasoj szmrtni odprla nasa tela i csi bi Bog steo sz esüdoz naznaniti, ali szmo bili zveszti szlüzsabniki Marijini, ka miszlite: bi sze naislo vszakom szrci vtisnjeno preszv. ime Marije? Bojim sze, da nebi sze vu vecsüh szrcáh vtisnjeno dobilo ime satanovo, ar szo ga vecskrat z govárjala kak ime Marije. Groza me je premislávati pa britka isztina je. Szv. Ildefonz je vecskrát z delno k Mariji, ti szzi moja Goszpa, ti szzi moja goszpodováka! Tüdi ti pravis vesászi, da je Marija tvoja goszpa, ali szzi pa prizadevas tak gorecese njoj szlüzsiti, tak zveszto jo naszledüvati, da ona tvoja goszpa biti more? Ali bi sze Marija nebi mogla proti tebi tozsiti za volo tvoje nemarnosztzi i nezveztobe? Szvécom je bila to esaszt, da szo jo meli za goszpo. Vsza ki den szo oprávlali molitvi njoj na esaszt, szo sze posztli njoj na esaszt, na njene szvétke szo sze pripravlali z devetdnevnicami, i na njéne szvétke szo vszigdár prisztopali k szv. vecserji Goszpodovoj. Szkém pa ti pokázses szvojo zveztobo do velicsasztne Goszpé? Ali potrdis v deli szvoje recsi? Csi más hlápca ali deklo v szlüzsbí scse neszi zadovolen sztem, da ne szlüzsjio drügim vertom, liki zselis naj ti vszigdár szlüzsjio zveszto i naj szpunjavlejo tvojo volo na tenko. Rávno to zseli Marija, stera je nasa nebeszka Goszpa.

po Cvetji sjo

MURSKI SOBOTI

Szveti Jozsef, Hranitel Jezusov.

I. Cseszt njegova.

Imenüvani naszlov nam vnogo da miszliti od szvetoga Jozsefa. Hranitel Jezusov! Hranitel Bozsji! Oh koliko cseszti je to! Posztojmo ljüblejni csteveci edno malo pri etom imenüvanji in pomiszlimo, kaj to pomeni. Premisljavanje pa naj bode szvetomi Jozsefi v cseszt, nam pa v zvelicsanje!

Szveti Jozsef je hranitel Jezusev, in on szam ga je na to cseszt podigno, Jezus szam ga je odebrao za hranitela, kak Marijo za mater. Pa kak bi szii mogli miszliti, ka bi to szamo szlucsajno bilo, ka sze je to szamo tak pripetilo, ka je Marija, za bozsjo mater zvoljena devica, ravno njemi bila zarocsena?

Pri bozsjem previdenji kaj taksega miszliti brez greha je nemogocse. Jezus szam je reko, ka nam niti eden vlasz nemore zgläve szpadnoti ino szii niti eden laket velikocse nemoremo pridjati k szvojoj viszokoszti brezi bozsje volje.

Telko pomeni to: Cse sze escse ta najménsa dela nezvršavajo brezi bozsje volje, kak bi szlobodni bili to od tih veksih, ali najveksih szvedocsiti.

Najvekso delo etoga szveta je pa bilo ne njega sztvorjenje, nego odküpljenje. To veliko delo je zato nikak ne moglo niti vtom najmenjsem dugovanji bozsje volje odsztranjene meti.

Na zvelicsara in njegovo mater pa paziti, njidva csuvati, braniti, hraniti je pa prav za prav veliko delo bilo. Zato sze je pa ne moglo brez bozsje volje zvršiti in tak je odebranje, pozvanje szvetoga Jozsefa na to cseszt poleg bozsje volje vesinjeno. On je na to cseszt odebrani bio od szamoga Szina Bozsjegega. Da to ne moremo tajiti, ka je jedino on meo oblaszt odebrati onoga mozsa, koga kak

szvojega oco so bogao, lübo in zvao bode! I on je Jozsefa scseo odebrati!

To je prva velika cseszt szvetoga Jozsefa, hranitela Jezusovoga. Kazse nam ta cseszt, kakse jakosztí szo morale v njegovom szrci cveteti, kak je on Bogi dopadljiv morao biti, da je od njega na to cseszt podignjeni.

„Blazseni je szad tela tvojega Jezus“ tak molimo pozdravljajocs Bl. Devico Marijo Blazseni je njeni szad, ár nam je blazsensztvo odpro. Pa kaksi je morao szveti Jozsef biti, lahko z teh recsih tüdi namali szklepamo.

Marijinoga tela szad je Jezus. Taksega szada se telo ne rodilo, ár sze je Bog szamo ednok na szvet rodio. Taksega dreva zato vecs tüdi ne bilo in nemore biti na szveti, kak Marija, ar je szamo ona Mati Bozsja.

Edna zsenszka, ne nacsí, morem praviti, edna devojka, ktera szvojemi szívi tak lahko veli: Bog moj in vsze moje, za csuvara ne more nacsisega, kak edno iz tih najszvetesih szrc dobiti. I takse je bilo szrce szvetoga Jozsefa. Szveto pizmo veli od njega „mozs pravicsen“. Szam Bog, ki ga je odebrao, szvedocsi odnjega, ka je pravicsen, ka po razlaganji teliko pomeni, kak szveti, to je poszesztnik poszvecsejocse miloscse in vszeh krsesan-szkih jakosztih.

Marijo, to szveto drevo, szamo en szveti csuvar more vredno csuvati; na Jezusa, na te nájlpsí szád szkrb noszili je szamo ta najlpsa düsa mogla od Boga zavüpana biti! Vidíte velikoszt szvetoga Jozsefa! Radüjmo sze krs-cseniki toj velikoj csesztí in szvetosztí njegovoj in obra-csajmo z vüpanjem szvoje tuzsne ocsi k njemi vu nasih nevolah, on ki doszta má, doszta lahko dá; on ki za celi szvet varje in csuva Jezusa in Marijo, za celi szvet tüdi lahko njidva pomocs szproszi in podeli. Nato ga je Gosz-pod Bog odebrao, in on to tüdi scsé verno zvršiti in szpuniti.

Marijina deca szmo. Jezus je velo iz Krizsa materi ovo szin tvoj — in Janosi: ovo mati tvoja. Telko po-menijo te recsi: Jaz odhájam iz Toga szveta, ne mi vecs trbe tvoje materinszke szkrbi, jasz vecs nepotrebüjem hrane, ne pitvine, ne oblecsa: bodi ti mati csloveka odszchmal.

Testament je to i polegnjega je vszaki po szmilenosztí nezkonesane dobrete Jezusa Krisztusa Marijo za mater

dobó. Cse je pa ona nam mati, cse je pa ona duzsua nasz tak ljübiti, csuvati, kak nekdej Jezusa, miszlis, ka brez szvetoga Jozsefa ljübi nasz? Naszprotnó — zsnjim vred. On nam je ocsa, kak je Jezusi bio, ár szmo mi poposzve-esejocsoj miloscsi szinovje bozsji, „delniki nature bozsje“ szpodobni k Jezusi, on nasz zato sz ocsinszkov szkrbljivoszljov in ljübesznosztljov obdája, ár v nasoj podobi Jezusa gléda. Krv njegova, te Krvi szvetloba, miloscsa njegova nasz kraszi, potoj nasz szpozna, od ket szmo mi kam szlisimo. Po szvetom krszti nasz szpozna, ka szmo Marijina deca, delniki nature, stero je njéni szin meo; zanjó nasz on mora tak ohraniti, naj bode veszelje imela nad nami, naj bode od nase sztrani decszinszko ljüfav vszivala, kak nikda od Jezusa.

To je tretja velika cseszt szvetoga Jozsefa. Prva je, ka je od Bogá za hranitelja odebrani, drüga szo njegove velike jákoszti in tretja, ka nem je vszem ocsa. Kak Marija mati, tak nam je on ocsa, ki csuva nasz, kak uikda Jezusa. Tretjo nedeljo po vüzmi szveti to szveta maticerkev pod naszlovom: Varsztvo szvetoga Jozsefa.

On je csuvár szvete matercerkvi, on je varivacs vszel onih, ki v njo szlisijo. Da pa vobsirnejsem pomeni vszaki v njo szlisi, ar je vszaki v njo pozvani, vszakomi je ocsa on, vszakoga csuva on pogübljenja, vszakoga vodi k Mariji in po njej k Jezusi vu pravo matercerkev i v njej do blazsenoga hladnoga groba, do veszeloga gorisztanjenja.

Toje njegova dika, njegova oblaszt v szebi. Bog je pravicsen in zato pravicsno deli vszakomi poleg njegovih del. Ki sze je za zvelicsanje vszeh lüdit gordarüvao, in szamo zato zsivo, szamo zato trpo, szamo zato szírotüvao in pomenjkávao v szveckih dobrotah, naj ohrani za szvet odküpitela z njegovov materjov, poleg bozsje pravicsnoszti je moral za to ljüfav primerno oblaszt dobiti. In tá oblaszt sztoji vtom, ka tiszti szvet, za steroga je Jezusa in Marijo odgojavao in hrano, je mogocsi po szvojih molitvah k Jezusi in Mariji pripeljati. Szvet, scsés k Jezusi pridti? Idi k Jozsefi, on te knjem pripela. Szvet scsés v Jezusovom odpretom Szrci prebivati? Idi k Jozsefi, on te v té blazseni kraj polozsi.

Pod Marijnim plascson scsete sze zdrzsavati? Szveti

Jozsef vam ga je mogoci odgrnoti, prihájajte le k njeni, pribezsitate le zavüpano knjem! Pribezsitate pa vszi, mali no veliki, mladi in sztári, ár brez razloeska vszem veli, kak nikda Farao szvojemi ljüdsztvi, szvela maticerkev szvojoj deci „Idte k Jozsefi.“ Idte k Jozsefi! Cseszt njegova naj vasz okrepi, oblaszt njegova naj vam nevarne sztopáje podpira, dobrota njegova vam pa naj tuzsen obraz szpremeni, ka ga bodete sz vüpanjem k njem obracsali in pravili: Szv Jozsef mi bode gotovo pomágao.

In tak je. Jozsef vam bode pomagao, ár je dobroga szrca. Od koga szam g. Bog szvedocsi, ka je szvéti, dober, pravicsen, vasz nemore odvrzsti. Dobrote lasztivnoszt je to, ka mora pomagati. Dobroga szrcá csloveki, cse ne pomaga, je tuzsen, ne zadovoljen, ne blászeni. Szveti József pa tuzsen vecs nemore biti, ár on v nebi vekivecsno blászensztvo vsziva. Mora lam zato pomagati esi ga zato proszimo. Dobrota njegovoga szrca nemore to vesiniti, ka bi nase prosnje mimo püsztila. Gor je vzeme, pred Jezusa in Marijo je posilja in tak nam vzprávlja, kaj ga proszimo.

Mora nasz poszlühnot, ár oblaszt má zato, to je njegova duzsnoszt vnebi, naj nam pomaga.

Kaj dvojis zato kresanszka düsa, in kaj szti teres szamo roké; szkleni je in poklekni pa csasztli in proszi szvetoga Jozsefa on má oblaszt tebe poszlühnoti, ino je duzsen tebe pomagati, tvoje prosnje Jezusi in Mariji pokazati. Szamo sztánoviten bodi, ne opesaj v molitvi, da esi glih ti hocse in mora pomágati, ár szti Bozsje in Marijino dete, neimas té pomocsi za prvo prosnje obeceansane, nego szamo za sztálno, dobro, z vüpanjom puno, ponizno molitev.

Klekl József

Drobis.

Ki scsėjo y Maria Zell idti, sze naj pásesijo oglásziti pri goszpodaj plebanusaj, ali kaplanaj. Najbogse je zdaj zse celi 10 koron dolipotozsiti za pol, ka de vsze vrédi. Ki sze do 10-ga avgusztá ne bode glászo, on zse zakesznej.

Katolicsansztvo na anglezskom. Vu junius meszēci szo anglezsję anglikanszke drzsavne vere obesinszko szpraviscse drzsali, na sterom szpraviscsi szo steli zjediniti vsze. ki szo vu njihovoj veri razlicsnoga vadlūvanja ino mislenja. To moremo naime znati, ka vu njihovoj veri vszaki poleg szvojega vcsi ino drzsi bozso szlūzsbo, ar ne imajo edne glave, kak mi katolicsanci rimszkoga pápo, stera bi pazila na to, naj vera vszikdar i vszesirom osztane edna. Od vszeh szvojih vadlūvánj szo szi steli pogucsati, szamo od katolicsanszke vere szo mucsali vu pizsmenom programmi, steroga szo pred szpraviscsom vōdáli. Bile szo te zse edne novine, sterc szo to pizsale, ka od katolicsansztva szi záto ne vūpajo gucsati, ar bi véksi tao njihovih naszlednikov od toga nájráj kaj csūo. Pa je tūdi tak isztina, csi szi premiszlimo, ka je vu szled-njih deszetih letah 446 krivovernih njihovih popov, 417 drzsávnih poszlanikov (követov), 205 vojaskih oficerov, 162 piztateľov, 129 jurisztov, 60 vracsitelov, 39 barunov ino 27 plemenitásov sze dalo na katolicsanszko szpove-

dati zvůn jezér no jezér drůgih prosztih lůdih. Zato, kda je pri tom szpraviscsi gorisztano *Halifax* pűspek krivo-verszki ino je od toga gucsao, ka on vszem anglikanom preporácsa rimszko — katolicsanszko vero, szo ne vote-rali ar szo sztrah bili, ka bi veksi tao szpraviscsa to potrdó, nego szo tak odgovarjali, ka to, ki scsė, naj vszaki szam vsini.

Do dvejczero taksih cėrkvih majo zse eti, vu sterih je bozsa szlůzsba zcsiszta szpodobna k nasoj — pa pride csasz, lehko ne dalecs nancs, ka eto najzmozsnese drzsanje Europe nazaj szpozna pravo vero Krisztusovo ino sze zjedini z sztolcom szv. Petra, od steroga je eden nesz-rcesen kral pred stiriszto letmi odtrgno.

Na francuszkom sze zdaj krivoverci (luteranje) to-zsijo, ka oni tůdi kvar trpijo poleg preganjanja szv. ma-terecerkve. Pa szo to te ne znali, kda szo pomagali ne-priateli? Ve pa to vszaki more znati, ka kda sze szvet proti matericerkvi bori, ka te po isztini boj proti Bogi i proti vszem onim zacsinja, ki Boga verjejo. Ki Bogi scse szlůzsiti, onomi je szvet neprijátel pa ki je preszlab za to, ka bi eto szrditoszt szveta prenasao, on je zse zgůbleni, ar szveti i Bogi naednok szlůzsiti ne mogocse.

Cerkve zidati za 40—50 jezero rajnskov je prinasz takse delo, ka sze dvajszeti leti pripravljajo k njemi pa drůgih dvajszeti pretecsė, dokecs sze kaj zgodi. Amerikanci zcsiszta inacsi delajo: Csi sze na ednom meszti telko katolicsancov naberė, ka njim je cėrkev potrebna, szí zeberėjo edno komissio, stera dá plane napraviti pa goriv-zeme 200—300 jezero dollarov pa ztoga zozida cerkev, farov pa solo; takse zidine, ka je vredno poglednoti pa te vu cerkev vszaki, ki notri sztopi, placsa 6—9 dollarov na leto, ki szedi 10—15 dollarov pa za par let je dug placseni pa tůdi dűhovnik pa skolnik z toga zsvėta. — Pa zakaj je to pri nasz ne mogocse? Nasi europejszki narodje, poszebno pa vógrszki szo zse tak, ka miszlijo, ka za vero ne vredno, ali ne potrebno darůvati, to naj dajo grofevje, steri szo pa zse tak zadoszta zdavali, kda szo dali prve cerkve, farove ino polá. Kda sze mi nav-csimo, ka szmo za vero tůdi zsvilenje duzsni dati, csi je potrebno, ne szamo pár rajnskov penez?

V Ausztralii túdi napredúje katolicsanszka vera. 1820-ga szo prvi katolicsanszki dühovnicje prisli v eti tao szveta pa je dnesz 1 milliona i 100 jezero katolicsanov tam, steri majo 2 nadpüspeka, 14 püspekov ino 1400 dühovniköv. Vu vszeh katolicsanszkih solaj vszeyküper 130,000 vucesenikov. Zsétva napredúje po drügh krajaj szveta, kda eti pri nasz telko bozsnih krscsenikov zametáva szv. matercérkev, Bog sze szkrbi za práve csasztilce.

Boj za solo, to je tisztli boj, steroga po celom szveti morejo meti pravi katolicsanje, ar csida je sola, tisztoga je prihodnoszt. Drzsave vszesirom jemlejo sole z rok katolicsaszta pa kda jo vzemejo, te njim je najprvo, ka krizse pa katekizmus vöszpravijo z njé. Dokees escse ne imajo vszeh sol vu rokaj, tecsasz sze za prijátle vere kazsejo, kda je vsze dobijo, te pokazsejó szvoj pravi obraz. Vu szoszednoj Ausztrii pa na taljanszkom je zdaj zse celo leto od toga gucs, ka katekizmus, vero trbej z sole vöszpraviti — pa lüdsztvo sze ktomi szmejé ali szamo z ramami vlácsi, vem prej to na popa ide szamo. Bozszen národ, steri ne vzeme vpamet, ka je vera ne popovszki, nego vszaksega csloveka nájdrgasi kincs pa csi je sto vere oropani, te je oropani túdi cele vekivesnoszti. ●

Duzsnicje nasega listza sze naj pasesijo letosnji dug doliplacsati. Stamparija pa posta vszaki meszec doszta penez potrebujeta, mi pa szmo scse od vnogih narocsnikov nikaj ne dobili. Dozdaj szmo csakali na szromaskese, nego zdaj nam naj ne zamerijo, esi szmo je prisziljeni opominati.

Posta :

T. G. Szv. Szebestjan : Dozdaj szam 52 koroni dobo. Hvala za pozdrav.

H. J. Garesnica. Skapulere dobite, penezi szo prisli, nego knige skapulerszke szo zhvalile, vam ne morem poszlati.

